

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Factors Affecting Women's Entry into Politics in Local Government
Organizations Areas in the Northeastern Province

พงษ์เมธิ ไชยศรีหา

Pongmetee Chaiseeha

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Bachelor of Public Administration Program in Public Administration

Northeastern University

อีเมล: pongmetee.cha@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

14 มกราคม 2566

23 กันยายน 2566

21 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 7 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายถึงความแปรปรวนได้ร้อยละ 70.304 ปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่า Total Eigen Value และอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมา เป็น 2) ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919) 3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน (2.801) 4) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) 5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) 6) ด้านครอบครัว (1.794) และ 7) ด้านการอุปถัมภ์ (1.747) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล/การเข้าสู่การเมืองของสตรี/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

The objective of this research was to study the factors affecting women's entry into politics in local government organizations areas in 20 provinces of the Northeast. The survey

research methodology was used with 387 respondents. The research instrument was a questionnaire, evaluating 5 levels. The data were analyzed by the confirmatory factor analysis.

The results shown that there were 7 factors affecting women political participation in the Local Government Association in the Northeastern Provinces that could explain for the variance 70.304 percent. The factor that have the Total Eigen Value and could mostly describe the variance was the political network (56.910), followed by knowledge, abilities and skills (2.919), people in the community (2.801), authority (2.250), old power groups and their friends (1.883), family (1.794). supporting (1.747) respectively.

Keywords: Factors Affecting, women entry into politics, the Local Government Association in the Northeastern Provinces

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 มาตรา 27 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย(คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, 2560)

จากข้อมูลของจำนวนประชากรในปัจจุบันจำนวน 66,171,439 คน แบ่งเป็น ผู้หญิงจำนวน 33.8 ล้านคน ผู้ชายจำนวน 32.3 ล้านคน ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นนั้นจำนวนของประชากรผู้หญิงมีมากกว่าจำนวนประชากรผู้ชาย (กลุ่มคลังข้อมูลสถิติ กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) แต่บทบาทและความเท่าเทียมและสิทธิของสตรีนั้นยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะบทบาทของสตรีที่ต้องแบกรับภาระหลายด้าน ทั้งในส่วนของงานดูแลภายในครอบครัวและต้องออกไปทำงานประจำแล้ว สังคมไทยต้องสร้างภาระหน้าที่ให้กับสตรีโดยการคาดหวังว่าจะต้องไม่บกพร่องในงานทั้ง 2 ด้านนั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ล้วนได้รับวัฒนธรรมมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทยที่ถูกปลูกฝังกันมาอย่างยาวนาน (บุญดี มนต์ริกุล ณ อยุธยา, 2559) และจาก “บทบาทสตรีไทยกับการเมือง” ซึ่งเป็นบทความวิจัยของสุวิชา เป้าอารีย์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องสตรีไทยกับการเมืองไว้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มองภาพรวมระบอบการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายในการกำหนดสัดส่วนการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทุกระดับ ซึ่งปัจจุบันการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ดูที่เพศแต่เน้นที่ศักยภาพและความสามารถของบุคคล เพราะฉะนั้น บทความวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรี (สุวิชา เป้าอารีย์, 2558)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดใช้ปกครองประเทศ เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแล้วเป็นประเทศในระดับกลาง มีการส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่ได้บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ในอดีตที่ผ่านมา มีสมาชิกในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศเป็นผู้หญิงซึ่งมาจากการเลือกตั้งมาแล้วทุกรูปแบบ แต่สัดส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายในประเทศไทยยังคงมีมากกว่า สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น (2560) พบว่าผู้ชายมีโอกาสในการเข้าสู่การเลือกตั้งมากกว่า คือ มีจำนวนประมาณการของกำนัน 6,568 คน ผู้ใหญ่บ้าน 65,453 คน แพทย์ประจำตำบล 4,871 คน สารวัตรกำนัน 13,258 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 120,506 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ 31,130 คน และผู้หญิงมีโอกาสในการเข้าสู่การเลือกตั้งน้อยกว่า คือ มีจำนวนประมาณการของกำนัน 256 คน ผู้ใหญ่บ้าน 4,011 คน แพทย์ประจำตำบล 1,739 คน สารวัตรกำนัน 1,342 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง 21,049 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ 116 คน รวมทั้งหมดมีจำนวนผู้ชายที่เป็นบุคลากรในท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 241,786 คน และมีจำนวนผู้หญิงที่เป็นบุคลากรในท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 28,513 คน จากสถิติพบว่าในประเทศไทยมีกลุ่มผู้ชายมีโอกาสในการเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มสตรีที่เป็นบุคลากรในการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีอยู่ในทุกองค์กรรวมทั้งหมด 2,879 องค์กรและมีจำนวนสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมดประมาณ 12,101 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) ซึ่งในประชาชนกลุ่มสตรีที่เข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองเลือกตั้ง มีปัจจัยที่สำคัญอยู่ที่การเน้นย้ำให้ผู้ที่มีความสนใจในระบบการเมืองมีความเข้าใจ มีความรู้ และเชื่อมั่นต่อระบบวัฒนธรรมทางการเมือง ระบบการเมืองของไทยมีความเกี่ยวข้องและผูกพันอยู่กับโครงสร้างและรูปแบบในระดับสูง จนไม่สนใจเนื้อหาสำคัญของประชาธิปไตยที่แท้จริง (พงษ์เมธี ไชยศรีหา, 2561)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเหตุที่สตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนการเข้าสู่การเมืองมากกว่าพื้นที่ในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย โดยการศึกษาทั้งเชิงปริมาณจากการสำรวจประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักการเมืองกลุ่มสตรีที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และข้อเสนอแนะ เพื่อวิเคราะห์หาองค์ความรู้ที่นำมาพัฒนาด้านการเมืองของสตรีสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามาสู่กระบวนการการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทบทวนวรรณกรรมและสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยสรุป ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมืองของสตรี

สิทธิและความเท่าเทียมทางการเมืองของสตรีนั้น ประกอบด้วย แนวคิดที่สำคัญ คือ แนวคิดเรื่องสิทธิสตรีขององค์กร UNESCO ที่ว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมสตรีซึ่งได้มีการถกเถียงในเรื่องแนวคิดนี้มาอย่างยาวนาน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นกฎบัตรขององค์กร UNESCO ได้ให้การรับรอง เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2488 ว่า หญิงและชายมีความเสมอภาคซึ่งกันและกัน และได้เล็งเห็นความสำคัญของความเสมอภาคในด้านสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น สิทธิและความเท่าเทียมกันทางการเมืองของสตรีจึงเป็นกระบวนการที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการในองค์กรสากลของโลก โดยองค์กร UNESCO ได้มีการจัดสัมมนาพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีระดับนานาชาติด้วยเรื่องสิทธิและความเท่าเทียมของสตรีถึง 4 ครั้ง โดยได้ทำการรณรงค์พูดถึงเรื่องความเสมอภาคของหญิงและชายซึ่งได้เน้นย้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ช่วยส่งเสริมให้นโยบายความเท่าเทียมไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ หน่วยงาน เพื่อพัฒนานโยบายด้านความเสมอภาคของหญิงและชายพร้อมทั้งวิจัยและพัฒนาผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (จุฑาทิพพุมณี วรรณดีกุลภัทร, 2563)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าสู่การสร้างฐานอำนาจทางการเมือง

มงคล เกษประทุม (2552) ได้ให้ความหมายว่าการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง หมายถึง การสร้างอำนาจ อิทธิพลและปัจจัยต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองจึงหมายถึง การได้รับเลือกตั้งให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ประกอบด้วย นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันผู้หญิงเก่งกว่าผู้ชายสามารถทำงานบริหารในท้องถิ่นได้ และสตรีทางการเมืองควรตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรีหรือเข้าร่วมทางการเมืองโดยลงสมัครเลือกตั้งอย่างจริงจัง ถือว่าเป็นการเกิดค่านิยมความเป็นสตรีจนสตรีสามารถเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ และมีโอกาสเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น (ฉาลัสมา จุลเพชร, 2548)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ประกอบด้วย 1) การอุปถัมภ์ 2) พวกพ้อง 3) ผลประโยชน์ร่วม 4) กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันต่อการเข้าสู่การเมืองที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลทางการเมือง ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล 3) ปัจจัยด้านการศึกษา 4) ปัจจัยด้านลักษณะการเป็นผู้นำ 5) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 6) ปัจจัยด้านครอบครัว และ 7) ปัจจัยด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทของสตรี (ประภัสสร ปรีเอี่ยม, 2556)

3. แนวทางการส่งเสริมฐานอำนาจของสตรี

จากการประชุมสุดยอดสหประชาชาติ ทศวรรษสตรี ในปี พ.ศ. 2543 หรือ ค.ศ. 2000 ที่เน้นเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ ในส่วนที่ยังเป็นประเด็นท้าทายสำหรับประเทศไทย คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้หญิงในระดับตัดสินใจ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้หญิงจะเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น การดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรีและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ยังไม่ได้มีการบูรณาการเข้าสู่งานพัฒนาขององค์กรภาครัฐอย่างเต็มศักยภาพ และงานด้านสตรีมักไม่ค่อยได้รับความสนใจ หรือไม่มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์จากประเด็นพร้อมกับมุมมองด้านสตรี (Gender Benefit Analysis) อย่างจริงจัง กลไกสตรีระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้เน้นความสามารถดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560)

ปัจจุบันประเทศไทยยังต้องมุ่งเพื่อการพัฒนาสตรีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากภายนอกประเทศ เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีหรือข้อกำหนดขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่

1. การพัฒนาสตรีและมาตรฐานสากล การพัฒนาสตรีได้รับความสนใจในเวทีระดับสากล โดยการนำขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดกิจกรรม เช่น การประกาศทศวรรษแห่งการพัฒนาสตรีระหว่างปี ค.ศ. 1976 – 1985 การกระตุ้นให้ประเทศสมาชิก เพื่อให้ความสนใจในการพัฒนาสตรีพร้อมการสร้างเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การจัดทำอนุสัญญา ปฏิญญาต่าง ๆ ซึ่งในประเทศสมาชิกล้วนได้ร่วมให้สัตยาบันพร้อมนำไปสู่การกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาค และการพัฒนาสตรีในแต่ละประเทศ ซึ่งมีกติกาสากลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสตรี ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเพื่อรับหลักการมาบูรณาการในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีไทย เน้นการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (BFPA) ปฏิญญาและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (ICERD) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไม่มนุษยธรรมหรือยาเสพติด (CAT) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) สมาคมอาเซียน (ASEAN Association - Thailand)

2. ความก้าวหน้าในการพัฒนาสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ประเทศไทยได้บูรณาการเนื้อหาของปฏิญญาปักกิ่งเข้าไปในแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2545) เป็นต้นมา อันเป็นต้นแบบของการจัดทำแผนพัฒนาสตรีภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยได้มีการวางแผนในการดำเนินการทั้งในมาตรการทางกฎหมายและทางปฏิบัติอย่างเต็มที่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรี ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากลและตอบรับกับข้อท้าทายดังนี้ การกำหนดกลไกระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสตรี การกำหนดทิศทางการพัฒนาสตรี การกำหนดกฎหมายและมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาค การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากผู้หญิง การส่งเสริมศักยภาพและ

สถานภาพสตรีด้านต่าง ๆ การปรับเจตคติทางเพศ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพสตรี เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์การพัฒนาสตรีระดับสากลข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลประเทศไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีการวางมาตรการทางกฎหมายและทางปฏิบัติ เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรี ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล ได้แก่ การกำหนดกลไกระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสตรี การกำหนดทิศทางการพัฒนาสตรี การกำหนดกฎหมายและมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาค และขจัดการเลือกปฏิบัติ การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากผู้หญิง การส่งเสริมศักยภาพและสถานภาพสตรีด้านต่าง ๆ การปรับเจตคติทางเพศ และยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพสตรี เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เครือข่ายทางการเมืองส่งผลต่อการเข้ามาสู่กระบวนการการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนักการเมืองสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงจากจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 20 จังหวัดที่ได้รับการเลือกตั้งในท้องถิ่น จำนวน 2,879 องค์กร ประกอบด้วย นายก รองนายก และสมาชิกสภา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหมด 11,301 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายก รองนายก และสมาชิกสภา ในท้องถิ่น จำนวน 387 คน จากทั้งหมด 11,301 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของยามานะ (Yamane, 1973) อังโน นราศรี ไวนิชกุล และ ชุติศักดิ์ อุดมศรี, 2552) ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ 5% ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยแยกย่อยกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของบุคลากรทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด แล้วนำมาสุ่มเป็นอำเภอ สุ่มเป็นตำบลไปตามแต่ละจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่งานการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่งานการเมืองของสตรี ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานด้านการเมือง หน่วยงานที่สังกัดทางการเมือง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่งานการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย (1) ด้านบุคคล (2) ด้านค่านิยมในความเป็นผู้นำสตรี (3) ด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม (4) ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี (5) ด้านการขัดเกลาทางสังคมและการตื่นตัวในสิทธิของสตรี และ (6) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง ตามแนวคิดของ ฌาลส์มา จุลเพชร (2548) และแนวทางของขวัญตา เบ็ญจะจันทร์ (2558) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert' Scale Type) (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2551) ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่งานการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ในด้านเนื้อหา ความหมาย ข้อความ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมทั้งฉบับเป็น 0.60 ซึ่งมีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามมีความสอดคล้องตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม

การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยทำการวัดความเชื่อมั่นสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (Tryout) จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเป็น 0.979 และทุกตัวแปรอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าเครื่องมือแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

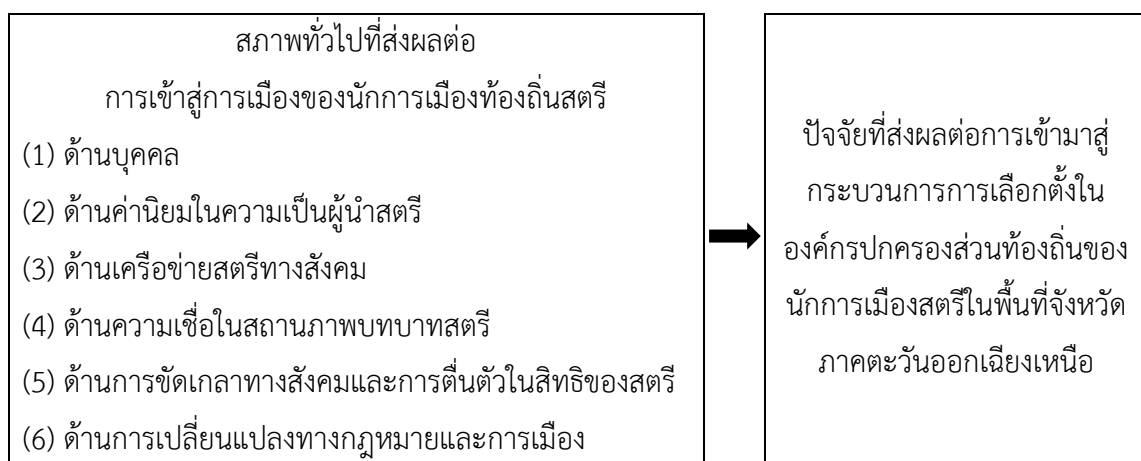
ผู้ทำการศึกษา ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจาก นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อ ขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม และซองเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและส่งคืนทางไปรษณีย์ 3) ผู้วิจัยติดตาม และรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ให้ ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ มาตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของการตอบอีกครั้ง เพื่อเตรียมนำไป วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัยจากกรอบแนวคิด ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัด (Measurement Model) ในแต่ละ องค์ประกอบและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ได้แก่ที่มาหรือภูมิหลังของ นักการเมืองสตรีฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรีและการส่งเสริมการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของ นักการเมืองสตรี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 40-49 ปี 2) ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.รองลงมาเป็นปริญญาตรี 3) สถานภาพแต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน รองลงมาเป็นสถานภาพโสด 4) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี รองลงมาเป็นประสบการณ์ 9-12 ปี 5) ส่วนใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาเป็นเทศบาลตำบล ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ดังนี้ 1) ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา 2) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง ($\bar{X} = 4.22$) และ 3) ด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม ($\bar{X} = 4.21$)

ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีผลการเข้าสู่การเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยที่มีผลการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) โดยเรียงจากฐานการเมืองที่สำคัญที่สุดคือ 1) ด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ 2) ด้านกลุ่มการเมือง ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มอำนาจ ($\bar{X} = 4.21$) 3) ด้านกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจ ($\bar{X} = 4.21$) 4) ด้านผลประโยชน์ร่วม ($\bar{X} = 4.18$) และ 5) ด้านครอบครัวและเครือญาติ ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำตัวแปรคัดสรร (Selected Factors) ทั้งหมด 59 ข้อ จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลจากการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การวัดความเพียงพอของข้อมูลการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี ไกเซอร์-เมเยอร์-โอลกิน (Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ .967 นอกจากนี้ยังพบว่าข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 7 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายถึงความแปรปรวนได้ร้อยละ 70.304 จากทั้งหมด แสดงว่า 7 ปัจจัยโดยปัจจัยที่มีค่า Total Eigen Value และอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมาเป็น 2) ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919) 3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน (2.801) 4) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) 5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) 6) ด้านครอบครัว (1.794) 7) ด้านการอุปถัมภ์ (1.747) นำมาจัดแบ่งกลุ่มปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 10 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ความสามารถในการเจรจาต่อรองหรือประสานผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มทางการเมืองด้วยกันได้	.650
สามารถประสานกับกลุ่มเครือข่ายหรือกลุ่มองค์กรในพื้นที่ได้อย่างสมดุล	.632
ต้องการสร้างกลุ่มเครือข่ายองค์กรให้มีความเข้มแข็ง	.624
มีความประนีประนอมอ่อนน้อมถ่อมตน	.618
วางรูปแบบการเข้าสู่การบริหารทางการเมืองร่วมกัน	.572
มีผลประโยชน์ทางธุรกิจและการเมืองร่วมกัน	.569
ให้ทุนทรัพย์ในการสนับสนุนทางการเมือง	.529
ชื่อเสียงของพรรคการเมือง/กลุ่มการเมือง	.526
มีไหวพริบ ปฏิภาณ เฉลียวฉลาด พุดจาไพเราะ	.525
เข้าถึงประชาชน โน้มน้าวประชาชนพูดจริง ทำจริง	.512

2. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทักษะ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทักษะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม พุดจาไพเราะ	.751
มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ สร้างความเชื่อมั่น	.685
รู้จุดหมายและแนวทางที่จะนำองค์กรให้ได้รับการพัฒนา	.682
มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การให้เกียรติซึ่งกันและกัน	.679
มีความเชื่อมั่นสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและคนรอบข้าง	.656
ความสามารถในการสรรหางบประมาณให้เข้ามาพัฒนาชุมชน	.583
การสนับสนุนจากเพื่อนในการเป็นนักการเมือง	.535
มีเพื่อนรับราชการหรือเคยรับราชการ	.528

3. ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
การให้ผลประโยชน์ตอบแทนผ่านนโยบาย	.765
การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้	.725
ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและระบบอุปถัมภ์	.705
ใช้ความสัมพันธ์เครือญาติ ระบบเครือญาติ	.683

3. ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน (ต่อ)

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ให้การศึกษาอบรม	.581
การอุปถัมภ์ที่มีต่อชุมชน	.569
มีเพื่อนดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งนักการเมือง	.515
วิธีการหาเสียงของหัวคะแนน	.502

4. ปัจจัยด้านผู้มีอำนาจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านผู้มีอำนาจ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ผลต่างตอบแทนผู้อุปถัมภ์และผู้ใต้อุปถัมภ์	.706
ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้การสนับสนุน	.648
การสนับสนุนของผู้ใต้อุปถัมภ์ในการเข้าสู่อำนาจการเมือง	.576
ได้รับการยอมรับนับถือของกลุ่มการเมือง	.540
นักการเมืองทุกระดับหรือพรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองให้การสนับสนุน	.518
การสมัครรับเลือกตั้งเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนผู้ให้การอุปถัมภ์ทางการเมือง	.512

5. ปัจจัยด้านกลุ่มอำนาจเก่าและพวกพ้อง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านกลุ่มคนในชุมชน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
แสวงหาอำนาจร่วมกัน	.567
เคยทำงานร่วมกัน	.561
การสมัครรับเลือกตั้งเพราะสังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	.519

6. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ปัจจัยด้านครอบครัว	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเข้าสู่อำนาจการเมือง	.745
คนในครอบครัวเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่น	.663
ครอบครัวมีผู้ทำธุรกิจหรือประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้างที่เอื้อต่อการเข้าสู่ทางการเมือง	.501

7. ปัจจัยด้านการอุปถัมภ์ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ คือ

ปัจจัยด้านการอุปถัมภ์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
การช่วยเหลือทางการเงิน การบริการ	.584

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพทั่วไปที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองมากที่สุดคือ ด้านความเชื่อในสถานภาพบทบาทสตรี รองลงมาด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมืองและด้านเครือข่ายสตรีทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีที่เข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองตระหนักถึงบทบาทและความสามารถที่สามารถเข้าสู่ทางการเมืองได้เทียบเท่ากับชาย ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2560 ให้อำนาจหน้าที่รัฐได้ตราข้อกำหนดขึ้นเป็นกฎหมาย ให้การรับรองให้ความเสมอภาค ชาย/หญิง

ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากฐานการเมืองที่สำคัญที่สุดคือ ด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จรองลงมา ด้านกลุ่มการเมือง ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มอำนาจ ด้านกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจ ด้านผลประโยชน์ร่วม และ ด้านครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สร้อยสุตา มั่นหมาย (2558:105) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องพัฒนาการเมืองและการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองในจังหวัดสุรินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2526- 2554 พบว่า บทบาทตระกูลการเมืองจังหวัดสุรินทร์ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น โดยการเมืองระดับชาติจะเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจังหวัดสุรินทร์ หรือดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีบทบาทสำคัญในกลุ่มมุงการเมืองหรือพรรคการเมืองส่วนบทบาทในระดับท้องถิ่นนั้นจะเป็นการเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในการเมืองท้องถิ่น เช่นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสุรินทร์ ซึ่งความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับชาติซึ่งอธิบายถึงวิธีการเข้ามาดำรงตำแหน่ง การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาและความสัมพันธ์ของตระกูลการเมืองต่อกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงการรักษารัฐธรรมนูญการเมืองให้ยังอยู่จนมีพัฒนาการถึงปัจจุบันและสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมรัตน์ โพธิ์สุวรรณปัญญา (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น พบว่า ความซื่อสัตย์ของญาติพี่น้องมีส่วนในการสนับสนุนกับภาคประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นฐานเสียงในการสนับสนุนโดยอาศัยปัจจัยเกื้อกูลกันและจากผลงานของกลุ่มญาติพี่น้องที่เคยช่วยเหลือสังคมไว้มากจึงได้รับความไว้วางใจจากสังคมและได้รับความศรัทธาจากประชาชน ซึ่งรวมถึงการช่วยเหลือเงินทุนในการเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งและเข้าถึงกลุ่มเครือข่ายได้เป็นอย่างดีและเน้นการเข้าหาพูดคุยกับชุมชนและร่วมกิจกรรมกับการสงเคราะห์ของประชาชน เช่น พิธีถวายผ้าป่า กฐิน รวมถึงงานในด้านต่างๆ เช่นกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครซึ่งจากปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อการเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งเพื่อเป็นแกนนำในการหาเสียงในแต่ละชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ ด้านเครือข่ายทางการเมือง (56.910) รองลงมาเป็น ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ (2.919) ด้านกลุ่มคนในชุมชน (2.801) ด้านผู้มีอำนาจ (2.250) ด้านกลุ่มอำนาจเก่า และพวกพ้อง (1.883) ด้านครอบครัว (1.794) ด้านการอุปถัมภ์ (1.747) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลธิดา สิงห์สี (2555) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง นักการเมืองท้องถิ่นสตรี:กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี คือการมีผลงานในท้องถิ่นขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกจนทำให้กลายเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนนี้เองจึงเป็นปัจจัยทำให้สตรีได้รับเลือกตั้งและเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ส่วนปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นสตรีเข้าสู่อำนาจก็คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว เช่น ความพร้อมด้านการศึกษา ฐานะ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อิทธิพลของคนในครอบครัว รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกัน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวหากนักการเมืองสตรีมีปัจจัยดังกล่าวที่เอื้ออำนวยมากเท่าใดแล้วก็จะยิ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

เมื่อแยกเป็นรายปัจจัยดังนี้ 1) ด้านเครือข่ายทางการเมือง องค์ประกอบที่สำคัญสูงสุดคือความสามารถในการเจรจาต่อรองหรือประสานผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มทางการเมืองด้วยกันได้ รองลงมาเป็นสามารถประสานกับกลุ่มเครือข่ายหรือกลุ่มองค์กรในพื้นที่ได้อย่างสมดุล และ ต้องการสร้างกลุ่มเครือข่ายองค์กรให้มีความเข้มแข็ง **2) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะ** ได้แก่ มีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม พูดจาไพเราะ รองลงมาเป็น มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ สร้างความเชื่อมั่นและรู้จุดหมายและแนวทางที่จะนำองค์กรให้ได้รับการพัฒนา **3) ด้านกลุ่มคนในชุมชน** การให้ผลประโยชน์ตอบแทนผ่านนโยบาย การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ รองลงมาเป็นใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและระบบอุปถัมภ์ใช้ความสัมพันธ์เครือข่าย ระบบเครือข่าย **4) ด้านผู้มีอำนาจ** ผลต่างตอบแทนผู้อุปถัมภ์และผู้ใต้อุปถัมภ์รองลงมาเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้การสนับสนุน **5) ด้านกลุ่มอำนาจเก่าและพวกพ้อง** แสวงหาอำนาจร่วมกันรองลงมาเป็น เคยทำงานร่วมกันและการสมัครรับเลือกตั้งเพราะสังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น **6) ด้านครอบครัว** ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเข้าสู่การเมืองรองลงมาเป็น คนในครอบครัวเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และ **7) ด้านการอุปถัมภ์** ให้การช่วยเหลือทางการเงิน การบริการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มงคล เกษประทุม (2552) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศรีมหาชัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง คือปัจจัยทางครอบครัวและปัจจัยด้านเครือข่าย รวมถึงปัจจัยด้านผู้อุปถัมภ์ อันเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ช่วยส่งเสริมให้นักการเมืองให้ประสบความสำเร็จจากบารมีของผู้อุปถัมภ์ โดยเฉพาะผู้อุปถัมภ์เป็นข้าราชการชั้นสูงในท้องถิ่น และนักการเมืองที่มีชื่อเสียงโด่งดัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการแข่งขันพื้นที่ทางการเมืองในการวางรากฐานอำนาจและการสร้างกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองของนักการเมืองในการเลือกตั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น
2. ควรศึกษาปัจจัยหรือข้อกำหนดที่เป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาการเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งของบุคคลทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นที่มีการผูกขาดฐานอำนาจและเครือข่ายทางการเมือง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้สตรีรับสมัครเป็นตัวแทนสู่ตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ในทุกตำแหน่งหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมาย
2. ควรให้กลุ่มสตรีได้รับการพิจารณาตำแหน่งที่ดีและสูงขึ้นตามตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนสตรี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 จาก http://www.dla.go.th/work/abt/?fbclid= wAR1YfPwKUYqkLij0_1Ukr4fXuqD8tonCMiZnVsdbYdneeUjwK-vWvgNUd8
- กลุ่มคลังข้อมูลสถิติ กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *สถิติหญิงและชาย ด้านประชากรจากการทะเบียน*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 จาก http://ittdashboard.nso.go.th/preview.php?id_project=89
- กุลธิดา สิงห์สี. (2555). *นักการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ขวัญตา เบญจจะจันทร์. (2558). *ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเป็นผู้นำสตรี กรณีศึกษา จังหวัดที่มีนายกเทศมนตรีหญิงดำรงตำแหน่ง ครบทั้ง 3 ระดับ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- จุฑาทิพชุนี วรรณดีกุลภัทร. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ฉะลัสม่า จุลเพชร. (2548). *บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ธรรมรัตน์ โพธิ์สุพรรณปัญญา. (2562). *การสร้างฐานอำนาจของผู้บริหารการเมืองท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- นราศรี ไวนิชกุล และ ชุติศักดิ์ อุดมศรี. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญวดี มนต์สีกุล ณ อยู่ทยา. (2559). *บทบาทสตรี : ในมุมมองของความยุติธรรมในสังคมไทย*. *วารสารการบริหารการปกครอง (Governance Journal)*, 5(2), 23-37.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และคณะ. (2556). *ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- พงษ์เมธี ไชยศรีหา. (2561). *ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(3), 9-23.
- มงคล เกษประทุม. (2552). *การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศีร์ษะเกษ จังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับนักวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยสุดา มั่นหมาย. (2558). *พัฒนาการและการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองในจังหวัดสุรินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2526 – 2554*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น. (2560). *ข้อมูลพื้นฐานการปกครองท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2563 จาก <https://multi.dopa.go.th/pab/news/cate9>.
- สุวิชา เป้าอารีย์. (2558). *บทบาทสตรีไทยกับการเมือง*. ศูนย์สำรวจความคิดเห็น นิด้าโพล (8 มีนาคม 2558).